

V roce 1819 vyplul z americké Georgie do Liverpoolu oplachtěný kolesový parník Savannah. Bylo téměř bezvětrí a diváci sledovali obdivuhodnou rychlost lodi mizející za obzorem s úžasem. Prvních osmdesát hodin byli námořníci nadšení také. Pak došlo dříví, kterým se topilo pod kotlem, a pro zbytek plavby musely stačit plachty. Ještě dalších šestadvacet dní bojovala posádka s proudy a vichry Atlantiku, než konečně přistála u anglických břehů.

První parolod', která přeplula oceán, stojí na kuchyňské podlaže jednoho plzeňského panelového bytu.

„Mám rád historii,“ řekl tvůrce modelu Václav Šteffel. „Proto se to, co jsem nemohl zažít nebo vidět na vlastní oči, snažím udělat. Začal jsem u vorů a dlabaných kánoí, postavil jsem antické veslice, galéry, plachetnice, došlo i na křižníky a letadlové lodě. Víte, mně se na modelařině nejvíce líbí to, že se vlastně člověk pořád učí. Jeden z prvních velikých modelů, na které jsem si před lety troufl, byl křižník Aurora. Vadilo mi, že o tomhle plakátovém symbolu revoluce vlastně nikdo nic neví. Že například loď patřila k takzvaným chráněným křižníkům, které měly strojovny kryty střešním pancéřováním. Tento typ válečných plavidel se koncem devatenáctého století začal stavět ve Velké Británii, ovšem v bojích se moc neosvědčil a byl brzy nahrazen lehkými křižníky. Petrohradská Aurora je dneska svým způsobem světový unikát.“

Václav Šteffel je policista, který má odslouženo úctyhodných dvaatřicet let. A přitom docela původně mělo být všechno jinak. Jako venkovský kluk se toužil stát lesníkem, ale maminka nechtěla mít kluka moc daleko od domova, proto ho nakonec přemluvila, aby se vyučil truhlářem.

„Vůbec to nebylo špatné řemeslo,“ vzpomínal nadporučík Šteffel, „zpočátku mě to náramně bavilo. Měli jsme pestré zakázky, od výroby člunů až po dřevěná schodiště, ono i takové obyčejné okno je kumšt, když má všechno do sebe zapadnout přesně jako dveře trezoru. Jenže pak přišlo vítězství v jedné nábytkářské soutěži, mistr se toho chytil a začali jsme sériově chrlit těžký selský nábytek. Z tvůrčí práce se stala jednotvárná stereotypní dřina, a tak jsem nakonec bral nabídku k nástupu u policie jako jisté vysvobození.“

Přátelé mu říkají svatý Kryšpín. Těžko hledat původ přezdívky, snad je v tom, že mučedník z počátku čtvrtého století byl ve své době proslulý svou šikovností. Když s bratrem Kryspiniánem odešli hlásat evangelium, bylo jim hloupé žebrať, proto šli

boty, truhlařili, na každé sousto si dokázali vydělat.

Václav Šteffel nastoupil na střední policejní školu do Prahy a jedna z prvních zkušeností z nové profese byla dosti ošesná. Tehdy totiž na stránkách Suchdola havarovalo velké dopravní letadlo.

„Byli jsme tehdy ve třídě a najednou poplach, nikdo přesně nevěděl, kam se jede. Šňůry sanitek, majáky policejních vozů, klaksony hasičů. Tak nějak to ve městě asi vypadá, když vypukne válka. Úkoly policejních učňů nebyly velké, v podstatě jsme celé místo jen zajišťovali, ale i tak to byly zážitky dosti ošesné a člověk si je zapamatoval na celý život. Téměř každý má nějakou metodu na to, jak se odreagovat. Někdo se večer opije, jiný si doma slepí letadlo, které nepadá.“

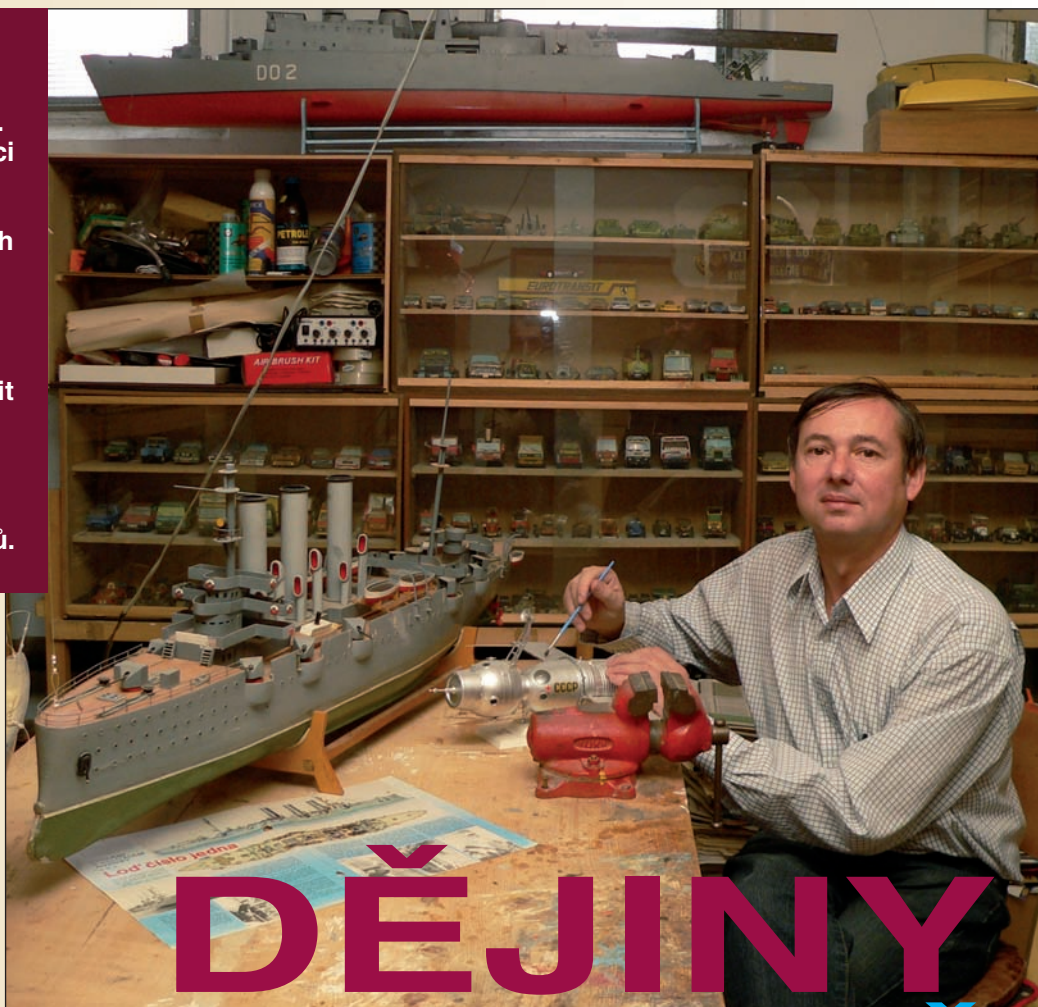
Po škole byl Šteffel zařazen k pražské Pohotovostní motorizované jednotce, spoustu věcí se tam tenkrát naučil, a když přišel návrat do rodného kraje, pokračoval v automobilovém hlídkování dál.

„Zážitků z praxe je taková spousta, že se z nich vlastně těžko vybírá. Třeba se ve městě pohybovala trojice bláznů. To myslím doslova, měli totiž papíry na hlavu, a mysleli si tím pádem, že si můžou všechno beztestně dovolit. Terorizovali okolí, používali nože, mačety i řetězy, přepadli třeba zdejšího uměleckého kováře, bili lidi. Tak jsme je nakonec specifikovali dost

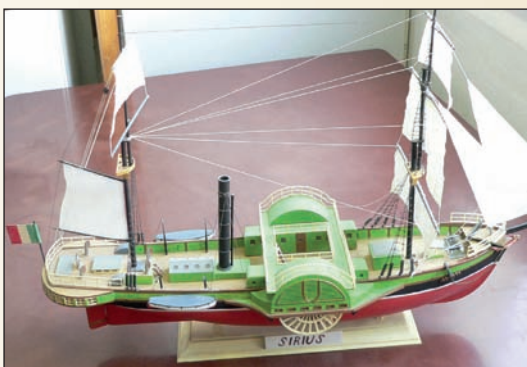
tvrdě. Nebo jindy, to se do sebe pustili dva romské klany, padesát lidí se pralo jako v nějakém akčním biografu. A do toho přijela dělat pořádek dvoučlenná policejní hlídka...

Není to lehká práce, ale já si nestěžuju. Nicméně jednu věc policista potřebuje naprosto stoprocentně. Totiž vědomí, že za ním jeho velitelé stojí. Vzpomínám, jednou tu byl chlap, co měl na svědomí dvanáct ukradených automobilů. V tom posledním jsme ho nachytali a vypukla honička. U divadla jsme postavili zátaras, ale on se na služební vozy řítil takovou rychlostí, že jsme radši uhnuli a sledovali ho dál. Sto třicet, sto padesát kilometrů na tachometru, na tehdejší škodovky to bylo maximum, dva vozy jsme doslova uvařili. Pak jsme ho konečně chytli. Bez bouračky, bez zranění, měli jsme radost, že se to povedlo. Ten chlap měl doklady v obyčejné igelitové tašce, a ta se během převozu do cely předběžného zadržení ztratila. A on si stěžoval. Představte si to. Člověk, který má na svědomí dvanáct automobilů, podá oznámení, že mu policisté ukradli igelitku za korunu padesát. A místo toho, aby se mu všichni vysmáli, se záležitost vyšetřovala a nakonec jsme dostali vynadáno. Víím, je to maličkost, jenže právě takovýchle drobností dovedou člověka otrávit a berou mu chuť do práce.“

Cesta k modelařině byla už v dětství tak

DĚJINY VE SKLEPĚ

stalo, že celé studium okolo bylo zajímavější než samotná výroba modelu. To třeba platí u balonů, aeroplánů a dalších letacích strojů.“

Takže nejdřív ta spodnička.

Psal se rok 1782 a jistý pan Josef Montgolfier byl se svou ženou na obchodní cestě v Avignonu. Byl sychravý listopad, na

Diplomy z nesčetných výstav a soutěží se téměř nevejdou do šuplíku. Druhá, třetí, čtvrtá místa. Václav Šteffl málokdy dosáhl na absolutní špičku, tím je ovšem vinen jistý chvat, se kterým vyrábí nové a nové věci. Tam, kde kolegové modeláři nabízejí desítky modelů, on jich má stovky. A ještě přitom stihne sportovat, starat se o děti z modelářských kroužků, nebo vyrazit do služby, kdykoliv zazvoní telefon.

Jednou se v Lochotíně dobýval těžce opilý silák ke své přelétavé přítelkyni. Vůbec mu nevadilo, že má doma manžela. Toho shodil se schodů jako věchet slámy a sekerou rozmlátil dveře bytu. Nahmatl klíče, otevřel si a zase za sebou zavřel. Vyděšená žena se zabarikádovала v koupelně a záležitost přijela řešit motorizovaná hlídka. Díra ve dveřích byla malá, protáhnout se dokázal jen

nadporučík Šteffl.

„Nebylo mi tenkrát nejlip, ale nakonec jsem tam vlezl.“

Jindy vojenský dezertér zastřelil svou milenkou a další tři hosty z hospody, ve městě to vypadalo jako při policejních manévrech. Hlídka ve služebním voze uzavírala jednu z ulic vedoucích k místu činu.

Tehdy však nakonec nebylo nutné zasahovat, pološílený vrah se zastřelil sám. „Na nás ovšem bylo převést jeho auto na policejní dvůr. Nic příjemného, všechno samá krev...“

Zeď, která spadla na pracující zedníky, mrtvá žena v půl roku neotevřeném bytě, neštěstí v plzeňské Škodovce. Desítky, stovky případů. Člověk se z toho cítí trochu unavený, navíc se stále častěji ozývaly zdravotní problémy. Proto nadporučík Šteffl v devadesátých letech opustil hlídkovou službu a přešel na vězeňsko- eskortní oddělení krajské policejní správy.

„Tam je to o moc klidnější. Stále se sice setkávám s pořádnými lotry, jenže už jsou odzbrojeni a většinou s nimi nejsou žádné velké problémy.“

Zloději, lupiči, násilníci a vrahové. Pro každého stanovuje zákon osmačtyřicet hodin předběžného zadržení, pak ještě čtyřadvacet hodin na žádost soudu, po třech dnech následuje vazba nebo rozloučení. Někteří recidivisté už absolvovali tuhle proceduru třeba dvacetkrát.

Dvaatřicet let služby si zaslouží trochu rekapitulace.

„Upřímně řečeno,“ řekl Václav Šteffl, „někdy přemýšlím o tom, co by se stalo, kdybych zůstal u truhlářiny. Možná bych už neměl prsty na rukou, ale také není vyloučeno, že bych se vypracoval a dělal nějaké mistrovské kousky. Kdo ví? Nic se zpátky vrátit nedá. Kdyby dal Kryštof Kolumbus na tatínka, který z něj nechtěl mít námořníka, ale obchodníka, tak bych mezi svými modely neměl plachetnici Santa Maria, která objevila nový světadíl.“

jr

Foto Václav ŠEBEK

trochu předurčena tělesnou konstitucí. Václav Šteffl byl vždycky drobný, od malička trpěl nadměrnou lámavostí kostí, žádné kontaktní drsné lukovské sporty nemohl provozovat. Jen jednou si třeba zahrál fotbal, byl z toho zlomený palec a týdny sádry. Tím pádem bylo trávení volného času tak trochu introvertní. Ještě před první třídou se naučil od staršího bratra číst, zamiloval se do časopisu ABC, tam tehdy vycházely vystřižovací papírové modely. Vyrobil si první auto, postavil první papírový hrad, a byl lapen. Protože při takové práci jde nejen o to, aby se věž podobala věži a hradby hradbám, ale člověka to nutí i trochu se zajímat o historii. Jak vlastně vypadaly středověké obléhací stroje? Proč bývaly bašty vysunuté do prostoru a tím pádem zdánlivě zranitelnější, kolik lidí dokázalo kdysi uhájit kamennou pevnost proti přesile?

„Moc by mě nebavilo stavět něco, o čem nevím, proč a jak to funguje. Tak se často

procházce oba manželé pořádně zmokli, paní pak v hotelu u plápolajícího krbu sušila zmáchané spodní prádlo. Horký vzduch nadul hedvábnou spodničku a poponesl ji. Pana Josefa to velmi zaujalo. Pokus několikrát opakoval, potom slepil z tenkého papíru kouli podobnou lampionu, a ta se po naplnění teplým vzduchem vznášela až ke stropu.

Nápad byl na světě, stačilo ho jen využít. V červnu následujícího roku na náměstí městečka Annonay za velkého zájmu přihlížejících vypustili bratři Montgolfierové první horkovzdušný balon, který vystoupal do závratné výše 7 200 stop. V září se něco podobného opakovalo na versailleské zahradě, přítomen byl i král Ludvík XVI. se svou ženou Marií Antoinettou. Balon měl tentokrát živou posádku. Dobrodružnými vzduchoplavci se stali beran, kohout a kachna. Let byl zdařilý, jen kohout si při přistání zlomil křídlo.

Slavnou montgolfiéru ve sbírkách Václava Šteffla najdeme, první pasažéry ne. Historie praví, že byli významnější a s potcami umístění do královského zvěřince.

„Obdivuju stará letadla. Dlouho jsem například hledal model stroje, se kterým inženýr Kašpar absolvoval svůj slavný let mezi Pardubicemi a Prahou. Neuspěl jsem, a tak jsem si to letadlo sám postavil.“

Mrňavý byt, dole ve sklepních místnostech maličká dílna. Tam je modelářovo království i obdivuhodný sklad nejrůznějších lodí, letadel a vláček. Pro zoufalý nedostatek místa je ovšem všechno uzavřeno ve skříních a bednách, oko se moc nepotěší.